SEX OG POLITIKK

Til Stortingets Utenriks- og forsvarskomite

Høringsinnspill fra Sex og Politikk til Prop. 1S, Utenriksdepartementet, 2027

Sex og Politikk takker for muligheten til å komme med innspill til statsbudsjettet. Vi vil berømme regjeringen for at seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) og likestilling løftes som prioriteter. Vi deler bekymringen som fremlegges om den stadig økende motstanden globalt mot kvinners rettigheter og kjønnslikestilling. Budsjettet vektlegger også at «norsk lederskap og finansiering på dette området har blitt enda viktigere når andre land kutter støtten (s.84)» Videre løfter budsjettet arbeid som en viktig vei ut av fattigdom for enkeltmennesker. Vi vet at retten til å bestemme over egen kropp, få lik tilgang til utdanning og helsetjenester uansett kjønn eller alder, og muligheten til å leve trygge liv uten diskriminering på grunn av seksuell orientering er grunnleggende for å kunne få og stå i en jobb.

Til tross for disse tydelige prioriteringene av både SRHR og likestilling følger ikke budsjettet opp med ressurser til å iverksette satsingen. Når støtten til SRHR og likestilling står på stedet hvil, innebærer det en reell reduksjon. Dette skjer i en tid da disse grunnleggende rettighetene reverseres. Mange land kutter i bistandsbevilgningene sine da utgifter som følge av krig i bl.a. Ukraina og Iran fører til store utgifter. For Norge har disse krigene betydd økte inntekter, hvor vi kan tilgodese en liten del, istedenfor å også kutte.

Sex og Politikk håper Stortinget vil bidra til å styrke den sentrale rollen Norge spiller i innsatsen for likestilling og seksuelle og reproduktive rettigheter ved å styrke utvalgte budsjettposter med 1 milliard. Se forslag nederst i dokumentet.

Etter 30 års framgang – ser vi nå tilbakegang

SRHR og likestilling er et område som har hatt en positiv utvikling de siste 30 årene, hvor norsk støtte har bidratt over mange år til å redde liv, gi ungdom mulighet til å ta informerte valg, fullføre utdannelse og delta i arbeidslivet. SRHR og likestilling har vært en suksesshistorie i bistandsinnsatsen. Nå reverseres denne fremgangen.

I en tid der motstanden mot likestilling og SRHR blir mer koordinert og internasjonal bistand reduseres, er det avgjørende at Norge ikke bare viderefører innsatsen, men prioriterer den tydeligere. Skal Norge fortsette å være en pådriver for de rettighetene som nå svekkes må også finansieringen styrkes, dette vil bidra til å reversere tilbakegangen og redde liv.

Sex og Politikk / IPPF Norway
Christian Krohgsgate 34 – N – 0186 Oslo | + 47 22 11 55 13 | Org. nr: 990 630 828
post@sexogpolitikk.no | www.sexogpolitikk.no

SRHR er grunnleggende for helse, likestilling og menneskers mulighet til å bestemme over egen kropp og eget liv. Tilgang til prevensjon, trygge aborttjenester, seksualitetsundervisning og helsehjelp gjennom graviditet og fødsel redder liv og forebygger uønskede graviditeter. Samtidig handler SRHR om grunnleggende menneskerettigheter: retten til informasjon, helse, selvbestemmelse og frihet fra diskriminering og vold.

USA har stått for over 70% av all bistand til SRHR. Når dette forsvinner og støtten til aktører som motarbeider likestilling, trygg abort og skeives rettigheter styrkes får det fatale konsekvenser for liv, helse og demokrati.

En ny studie fra Guttmacher Institute viser at USA sitt kutt på nærmere 400 millioner USD til familie planleggingsprogram i 2025, har ført til over 12 millioner uønskede graviditeter, 4 millioner utrygge aborter og 16 800 svangerskapsrelaterte dødsfall

Dette handler ikke bare om å opprettholde tjenester, men om å forsvare rettigheter

SRHR skiller seg fra mange andre utviklingspolitiske områder ved at selve rettighetsutviklingen er omstridt både politisk og økonomisk.

Rettigheter som er vunnet gjennom flere tiår med politisk arbeid, sivilsamfunnsengasjement og internasjonalt samarbeid svekkes nå. Motstanden mot SRHR er ikke en rekke isolerte initiativer, men del av en koordinert, transnasjonal mobilisering. Nettverk av politiske aktører og konservative organisasjoner samarbeider på tvers av landegrenser for å påvirke lovgivning, offentlig debatt og internasjonale normer. Målet er blant annet å begrense tilgang til abort, motarbeide seksualitetsundervisning og svekke rettighetene til kvinner og LHBT+ personer.

Mens finansieringen av rettighetsbaserte tjenester og organisasjoner svekkes, arbeider godt organiserte nettverk for å endre normene som beskytter rettighetene. Det er dermed både ressursene til å sikre tilgang til tjenester og det politiske og rettslige grunnlaget for rettighetene som utfordres.

For Norge betyr dette at det ikke er tilstrekkelig å opprettholde dagens innsats uten å vurdere den opp mot en endret virkelighet. **Når sentrale givere reduserer eller endrer støtten sin, samtidig som motstanden mot SRHR blir mer koordinert og politisk forankret, får norske prioriteringer større betydning**. Norge kan bruke sin posisjon til å beskytte rettigheter og fremgang som er oppnådd gjennom flere tiår, og bidra til at organisasjoner som arbeider for disse rettighetene, kan fortsette arbeidet sitt.

Norge må omsette ambisjonene i handling

Sex og Politikk / IPPF Norway
Christian Krohgsgate 34 – N – 0186 Oslo | + 47 22 11 55 13 | Org. nr: 990 630 828
post@sexogpolitikk.no | www.sexogpolitikk.no

Norge har lange tradisjoner for å fremme seksuell og reproduktiv helse og rettigheter internasjonalt. Denne innsatsen gir Norge troverdighet. Troverdighet forutsetter at politiske mål følges opp med tilstrekkelige og forutsigbare midler. Når andre givere trekker seg tilbake, bør Norge prioritere strategisk der behovene er store og rettighetene er under særlig press.

Det innebærer å sikre langsiktig støtte til sivilsamfunn og menneskerettighetsforsvarere, styrke FN, og sørge for at SRHR ivaretas i humanitær innsats og i Norges langsiktige engasjement i Ukraina gjennom Nansen-programmet.

Sex og Politikk foreslår at Stortinget prioriterer følgende for 2027:

Kap. 164 Likestilling:

- **Post. 70 Likestilling - økes med 250 millioner**

Denne posten støtter i stor grad sivilsamfunns innsats for likestilling, kvinners rettigheter og seksuelle og reproduktive rettigheter. Sivilsamfunnsorganisasjonene i Norge og globalt har merket store kutt og har kapasitet til å absorbere ytterligere finansiering for å sikre SRHR til sårbare grupper i det globale Sør.

- **Post. 72 UNFPA - økes med 250 millioner.**

UNFPA står på samme nivå som i 2026, på tross av at organisasjonen i dag står i en krise med svekket finansiering. UNFPA utgjør kjernen i FNs mandat for seksuelle og reproduktive rettigheter og er en sentral samarbeidspartner for myndigheter og lokale sivilsamfunnsorganisasjoner for å styrke innsatsen.

- **Post. 71 UN Women - økes med 100 millioner**

UN Women utgjør et sentralt mandat i FN for kvinners rettigheter og likestilling.

Kap. 170 sivilsamfunn - økes med 200 millioner

Sivilsamfunnsorganisasjoner i Norge og globalt har merket store kutt og har kapasitet til å absorbere mer midler for å sikre SRHR til sårbare grupper i det globale Sør og bidra til at rettighetsforkjempere kan arbeide trygt.

Kap. 152 Menneskerettigheter - økes med 100 millioner

Arbeidet for skeives rettigheter globalt er en sentral del av denne posten. Norges innsats på dette området er særdeles viktig da få andre land ønsker å støtte disse grunnleggende rettighetene. Det er et økende press på skeives rettigheter i flere land.

Kap. 160 Helse - økes med 100 millioner

Sex og Politikk / IPPF Norway
Christian Krohgsgate 34 – N – 0186 Oslo | + 47 22 11 55 13 | Org. nr: 990 630 828
post@sexogpolitikk.no | www.sexogpolitikk.no

Vi vil under dette kapittelet trekke fram støtten til UNFPA Supplies som er et avgjørende tilbud for tilgang til prevensjon for fattige. USA og UNFPA Supplies er de største bidragsyterne til prevensjonsmidler i utviklingsland. I 2025 førte USA sitt kutt i støtte til 36 millioner færre prevensjonstjenester for kvinner og par.

Sex og Politikk foreslår følgende merknad

«Stortinget ber regjeringen sørge for at øremerkingen til UNESCO sitt seksualitetsundervisningsarbeid på 65 millioner kroner fortsetter.»

I 2026 stanset Norge den øremerkede støtten til UNESCO sitt CSE program i revidert budsjett. Norge er en av få donorer til dette arbeidet og uten øremerkede midler svekkes innsatsen. UNESCO har utarbeidet den globale standarden for seksualitetsundervisning og har en sentral rolle i å bistå land. Dette har blant annet bidratt til at Zambia har styrket CSE arbeidet i lærerutdanningen og skolen.

Sex og Politikk / IPPF Norway
Christian Krohgsgate 34 – N – 0186 Oslo | + 47 22 11 55 13 | Org. nr: 990 630 828
post@sexogpolitikk.no | www.sexogpolitikk.no